

תרגיל 8 מבוא לתורת החבורות

שאלה 8.1 תהי G חבורה. תהי $H \leq G$ תת חבורה ו $N_1, N_2 \triangleleft G$ תתי חבורות נורמליות. בנוסף נניח כי

$$N_1 \cap H = N_2 \cap H$$

הוכיחו כי

$$HN_1/N_1 \simeq HN_2/N_2$$

פתרון: פשוט. לפי משפט האיזומורפיזם השני

$$HN_1/N_1 \simeq H/N_1 \cap H = H/N_2 \cap H \simeq HN_2/N_2$$

שאלה 8.2 תהי G חבורה ו $H \triangleleft G$ תת חבורה נורמלית מאינדקס p ראשוני. כלומר $[G : H] = p$. יהי $K \leq G$ תת חבורה נוספת כך ש $K \not\subseteq H$. הוכיחו כי $KH = G$ ו $[K : K \cap H] = p$.
פתרון: קודם כל, לפי הנתון $|G/H| = p$ ולכן

$$G/H \simeq \mathbb{Z}_p$$

ולכן אין תת חבורות לא טריויאליות בתוך G/H . לכן לפי משפט ההתאמה אין תת חבורות לא טריויאליות בין H ל G . עכשיו HK היא תת חבורה של G (כי H נורמלית) וכמובן ש

$$H \subseteq HK \subseteq G$$

לא ייתכן ש $H = HK$ כי הנחנו ש $K \not\subseteq H$ ולכן בהכרח $HK = G$. לפי משפט האיזומורפיזם השני

$$G/H = HK/H \simeq K/K \cap H$$

בפרט

$$p = [G : H] = |G/H| = |K/K \cap H| = [K : K \cap H]$$

כנדרש.

שאלה 8.3 תהי G חבורה ו $H, K \leq G$ שתי תתי חבורות. הוכיחו כי:

$$1. \quad HK = KH \text{ אם ורק אם } HK \text{ היא תת חבורה}$$

רמז: עבור אחד הכיוונים מומלץ להשתמש בעובדה הבאה. לכל תת קבוצה $A \subseteq G$ אפשר לסמן את קבוצת ההופכיים

$$A^{-1} = \{a^{-1} \mid a \in A\}$$

$$\text{אם } H \text{ תת חבורה אז בפרט } H^{-1} = H$$

[הערה: מהטענה הזאת אפשר להסיק בקלות מה שהוכחתם בהרצאה, שאם K

נורמלית אז HK תת חבורה] **פתרון:** נניח ש HK תת חבורה. היות ש $(hk)^{-1} = k^{-1}h^{-1}$ אז קל לבדוק ש

$$(HK)^{-1} = K^{-1}H^{-1}$$

אבל היות ש H, K, HK כולן תתי חבורות, מתקיים ש

$$HK = (HK)^{-1} = K^{-1}H^{-1} = KH$$

וזה מוכיח כיוון אחד.

בכיוון השני נניח $HK = KH$. אם $hk \in HK$ אז

$$(hk)^{-1} = k^{-1}h^{-1} \in KH = HK$$

ולכן HK סגור להופכי. כמו כן, אם

$$h_1k_1, h_2k_2 \in HK$$

אז נשים לב ש $k_1h_2 \in KH = HK$ ולכן

$$k_1h_2 = h_3k_3$$

ולכן

$$h_1k_1h_2k_2 = h_1h_3k_3k_2 \in HK$$

ולכן HK גם סגורה לחיבור. בסך הכל HK תת חבורה כנדרש.

2. אם H ו K תתי חבורות נורמליות אז HK גם כן תת חבורה נורמלית. **פתרון:** כבר ראינו ש HK תת חבורה. כדי להוכיח שהיא נורמלית ניקח $g \in G$ ואז

$$gHK = HgK = HKg$$

כנדרש.